

עין משפט
נר מצוה

סה:

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

כד א מ"י פ"ד מהל'
גניבה הלכה א הלכה
י'
כה ב מ"י פ"ד מהל'
שטות הלכה טו
ופ"ו מהל' גולה הלכה י'
והל' יג'
כו ג ד מ"י פ"ד מהל'
גניבה הל' יג ופ"ד
מהל' גולה והלכה הלכה
י' עומ' מ"י ע"ג:
כו ה מ"י פ"ד מהל'
אסורי מנחה הלכה טו
והל' יז סנה לתי' ע"ג:

כפילא ארבע וחומשא וזו. לפי זה כפילא שמשלם את הקנה מה בקר י"י כפילא ארבע פ"י דלית ליה כפרה בחומש כיון שאין הוא מפרש דחומשו עולה לו כפילו שמשלם את החומש ועולה לו לכפל הוא יחא דהוה פריך שפיר אכל לשון כפילו לא משמע הכי ובתוספתא נמי גרסי' וחומשו עולה לו מתוך כפילו ובי"א מפרש דאלשון נתייחא קפריך דמשמע דחומשו עולה בכל כפילו:

אלמא קרן בעין שגגב. מימה אמאי לא דמי כגון דמעיקרא שיהא זוחא ולבסוף שיהא ד' וכפילא זוחא כעין שגגב ללא כרכ וחומשא זוחא כשעת העמדה דין כדלמך דתנדה או שתייה משלם ד' וי"ל דליכא למימר הכי כלל דמהיכא מימי דקדן יהא כשעת העמדה דין וכפל ד' והי' כעין שגגב דלח לחלק בין כפל ד' והי' לקרן אס לא מנח הפסוק וזהו אין לנו שום פסוק ורב נמי דמתלק היינו משום דקרא קדריש ועוד דנללו הכי דמי שפיר ונוח לו כפי האמת ונאוחו עינין שהיה המסייע אומר שאין להעמידה:

ואי אמרת שינוי קונה. פירוש כי הא דטלה ונעשה איל אכל הא פשיטא דשינוי קני כדלמך בסמוך דשינוי קונה ל"ב:

איל בן יומו קרוי איל. מיהו ודאי לפנין קרבן אמרינן ס"דאל בן שמי שנים מדכתיב במקום אחר כגון שן גנתו ופסוק (י):

הא בן בית שפיקא היא. הא שניה ליתא לרנח דלית ליה נריש הגזול קמח (לקמן דף זג). דוקא לגביה אכריי ב"ש משום דלמאסר ואתי הכי מדמה ליה דמה ענין אמנן אכל שינוי וי"ל דקסבר דלי שינוי קונה אי"כ ראי' הוא להחיר שינוי באתנן דמשיב כדלמך ואין זה אותו שגב ליה בתורת אתנן וממאסר נמי לא מלאס:

הן ויא שינויהם. מימה דנסמך נפקא ליה לרנח דשינוי קונה מקרא אחרינא דכתיב אשר גזל ענין שגל יחיר ועוד קשה דרכ סהלא קאמר לדשינוי אין קונה דדריש אשר גזל מ"מ ובהגזל קמח (נר): קאמר רבי יוחנן דבר מורה גולה המשמנית חזרת בעיניה מדכתיב והשיב את הגזלה מי"מ וכי פליגי אית הלל ונר' לר"י דלקמן מיירי בעיני החזר לכרייתו והכי מייתי נריש הגזל קמח מלמיה דר' יוחנן ורנח דנסמך סבר דאפי' שינוי החזר לכרייתו נמי קני וזריכי מרי קראי דלי לאו אלא חד ד' ג' משום דמיירי בעיניו חזר לכרייתו כדמוקי ל' החס נריש פקדן (ס) בעיניו משפוס ואמר טווי והיהא דלא הספיק לימן לו עד שזעבו נראה לרנח דאריי נמי בעיניו החזר שיכול להעבירו ע"י אפון כדלמך נריש הגזל (ס) ואע"פ דל' יוחנן מיירי בעיניו שאינו חזר ומוקי לה בקלא אילן דלא עבר לה לרנח נראה לו דוחק להעמידה בקלא אילן (דלא עבר) ולהכי מייתי מיניה סיעמחא:

וכי"א ממונ המשלם בראש. שאינו משלם אלא קרן והשיב את חשמוניי קרן שהוא אשם ומוטע עליו ובקרא אחרינא כתיב התם ואת חשמוניי יבוא לה' וגו' ויקרא (ה) ושאינו משלם בראש. כי הכא דליכא כפל לא שייך בה דין חומש כלל ואפי' לא שוין חומשא וכפילא פטור ור"ש אשם קמחי לאסופי לפטורא: כפילא ד' וחומשא וזו.

וחכמים אומרים א"כ בראשו וחמישיתו ממונ המשתלם בראש מוסיף חומש ממונ שאין משתלם בראש אין מוסיף חומש ר"ש בן יוחאי אומר אין חומש ואשם משתלם במקום שיש כפל קתני מיהת חומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב ה"ד אילימא דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא ארבעה חומשו עולה לו בכפילו כפילא ארבעה וחומשא זוחא אלא לאו דמעיקרא שויא ארבעה ולבסוף שויא זוחא דכפילא זוחא וחומשיה זוחא אלמא קרן בעין שגגב תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כשעת העמדה ברין אמר רבא לעולם דמעיקרא שויא ארבעה והשתא נמי שויא ארבעה ודקא קשיא כפילא ד' וחומשיה זוחא הכ"ע כגון שנשבע וחזר ונשבע ארבע פעמים והודה והתורה אמרה וחמישיתו ^א התורה ריבתה חמישיות הרבה בקרן אמר מר וחכמים אומרים בראשו וחמישיתו ממונ המשתלם בראש מוסיף חומש ממונ שאין משתלם בראש אין חומש דלא משלם דכתיב בראשו וחמישיתו אשם נמי לא משלם דהא כתיב בראשו וחמישיתו ואת אשמו אמרי לך רבנן ס"את פסקיה קרא ור"ש בן יוחאי ואת ערביה קרא ורבנן אמרי לך לא ליכתוב רחמנא לא וי"ו ולא את ור"ש בן יוחאי אמר לך את לא סגיאל דלא כתב לאפסוקי בין ממונ גבוה לממונ הדיוט הלכך אתא וי"ו ערביה קרא אמר רבי אילעא יגבב מלה ונעשה איל

עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר איתבייה רבי חנינא לר' אילעא יגבב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחומשה כעין שגגב ואי ס"ד קנייה בשינוי אמאי משלם שלו הוא טובח שלו הוא מוכר אמר ליה ואלא מאי שינוי לא קני אמאי משלם כעין שגגב לשלם כי השתא אמר ליה כי השתא היינו מעמא דלא משלם משום דא"ל תורה גבבי ממך דיכרא אמר רבי א"ל רחמנא ניצלן מהאי דעתא אמר ליה אדרבה רחמנא ניצלן מדרעתא דידך: מתקיף לה רבי זירא וניקניניהו בשינוי השם אמר רבא * שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל שור בן יומו קרוי שור או כשב או עז כי יולד איל בן יומו קרוי איל דכתיב יאילי צאנך לא אכלתי אילים הוא דלא אכל כבשים אכל אלא ש"מ איל בן יומו קרוי איל מ"מ קשיא א"ד ששת הא מני ב"ש היא דאמרי שינוי במקומו (ה) עומדת ולא קני דחניא י"תן לה באתננה * חגיגין ועשאן סולת יתים ועשאן שמן ענבים ועשאן י"ן תני חדא אסור ותני חדא י'מותר ואמר רב יוסף תני גוריון דמאספורק ב"ש אוסרין ובית הלל כתיבין מאי מעמא דבית שמאי דכתיב יגם לרבות שינויהם ובית הלל הם ולא שינויהם ובית שמאי ההוא הם

הם
עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר איתבייה רבי חנינא לר' אילעא יגבב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחומשה כעין שגגב ואי ס"ד קנייה בשינוי אמאי משלם שלו הוא טובח שלו הוא מוכר אמר ליה ואלא מאי שינוי לא קני אמאי משלם כעין שגגב לשלם כי השתא אמר ליה כי השתא היינו מעמא דלא משלם משום דא"ל תורה גבבי ממך דיכרא אמר רבי א"ל רחמנא ניצלן מהאי דעתא אמר ליה אדרבה רחמנא ניצלן מדרעתא דידך: מתקיף לה רבי זירא וניקניניהו בשינוי השם אמר רבא * שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל שור בן יומו קרוי שור או כשב או עז כי יולד איל בן יומו קרוי איל דכתיב יאילי צאנך לא אכלתי אילים הוא דלא אכל כבשים אכל אלא ש"מ איל בן יומו קרוי איל מ"מ קשיא א"ד ששת הא מני ב"ש היא דאמרי שינוי במקומו (ה) עומדת ולא קני דחניא י"תן לה באתננה * חגיגין ועשאן סולת יתים ועשאן שמן ענבים ועשאן י"ן תני חדא אסור ותני חדא י'מותר ואמר רב יוסף תני גוריון דמאספורק ב"ש אוסרין ובית הלל כתיבין מאי מעמא דבית שמאי דכתיב יגם לרבות שינויהם ובית הלל הם ולא שינויהם ובית שמאי ההוא הם

ל' לקמן ק"ח (א) [מגילה ב':
י"ז ג"ג. (א) לקמן ט':
(ד) אשם מ"י: ממונ
מ"ה: (ה) [לקמן ס"ה,
(ו) לקמן ג': חמורה ל'
(ז) ומדבר (ה) (ח) צ"ל
דלשבת. ר"ל (ט) אפרה
פ"ה מ"ג, (י) [לקמן ס'
ע"ש.

תורה אור השלם

- 1. או מכל אשר יקבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמישיתו יסף עליו לאשר הוא לו יתנו ביום אשמוהו ויקרא ה כד
- 2. שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים חרות אמו ומיום השניתי והלאה ירצה לקרבן אשרה ק"י: ויקרא כב כו
- 3. וה עשרים שקל אגבי עפר רחלי' ועוד לא שבלו ואילי צאנך לא אכלתי:

- 4. לא תביא אתנן זונה ומזרחי כלב בית יי' אלהיך לכל בית כי תועבת יי' אלהיך גם שיהיה: דברים כג ט

הנהגות הב"ח

- (ב) ג' שינוי במקומו עומד כ"ל:

גליון הש"ס

ג' שור בן יומו קרוי שור. ע"י ממונ לא ע"י וסוף ס' ד"ה מ"ל: שם ויזכר ויעבא סולת. ע"י נספר יחלם לנא"מ פ"י ר"ז: